

Piękny uśmiech i zdrowy wygląd były zawsze postrzegane jako domena ludzi sukcesu, obecnie coraz większy nacisk jest kładziony na prezencję. Nacisk na zdrowy wygląd i tryb życia skutkuje większym zainteresowaniem usługami z zakresu stomatologii estetycznej i ortodoncji. Ta ostatnia dziedzina jest przez wiele osób postrzegana jedynie jako droga uzyskania ładniejszego uśmiechu, tymczasem leczenie ortodontyczne to nie tylko poprawa estetyki. Poprawa ustawienia zębów pozwala na zmniejszenie ryzyka zapadalności na próchnicę, choroby przyzębia, zwyrodnienia stawów skroniowo-żuchwowych oraz ograniczenie występowania bólów głowy, które pojawiają się często u osób z wadami zgryzu w wyniku nadmiernego napięcia mięśni. Przywrócenie prawidłowego zgryzu pozwala również na ograniczenie ryzyka nieprawidłowego ścierania zębów, do jakiego dochodzi u pacjentów, którzy posiadają wady.

Ustawienie i stan zębów może wpływać na proporcje twarzy, powodując jej asymetrię oraz istotnie wpływać na wymowę, co nie jest bez znaczenia nie tylko patrząc z perspektywy estetyki, ale również pracy w większości profesji. Stan uzębienia może znacząco wpływać na samoocenę, co odbija się na życiu prywatnym i zawodowym. Wiele osób, u których występują liczne wady w ustawieniu zębów wstydzi się uśmiechać i mówić swobodnie, przez co są oni dość często negatywnie odbierani przez środowisko. Brak pewności siebie spowodowany nieestetycznym wyglądem i ustawieniem zębów często mocno odbija się na samopoczuciu.

U osób, które utraciły część uzębienia leczenie ortodontyczne może być przeprowadzane jako część leczenia wstępnego przygotowującego do rehabilitacji protetycznej. Umożliwia to poprawę warunków gryzowych oraz uzyskanie bardziej korzystnych ustawień zębów filarowych. Leczenie ortodontyczne może być również przeprowadzane jako przygotowanie do leczenia implantologicznego, zwłaszcza u osób, u których luka powstała przy usunięciu zęba uległa ścieśnieniu na tyle, że nie zapewnia wystarczająco dużo miejsca do wprowadzenia wszczepu zębowego.

Wiek, do jakiego można stosować leczenie ortodontyczne nie jest określony, chociaż lepsze wyniki są zazwyczaj osiągane w krótszym czasie u dzieci i nastolatków. Mimo to leczenie u osób dorosłych może być również prowadzone z zadowalającymi efektami, dlatego nie warto z niego rezygnować, kierując się stereotypami. Najpewniejsze informacje o leczeniu i wskazaniach do niego można uzyskać bezpośrednio u lekarza, dlatego zalecana jest konsultacja. Przed rozpoczęciem leczenia zawsze przeprowadzane jest badanie oraz rozmowa, na której omawiane są poszczególne rodzaje proponowanego leczenia oraz orientacyjny czas jego trwania. Przeprowadzenie konsultacji ortodontycznej nie jest jednoznaczne z decyzją o rozpoczęciu leczenia, ale warto przynajmniej zorientować się, jakie korzyści może dać terapia w danym przypadku. W przypadku występowania wskazań do leczenia decyzję o jego podjęciu można przecież podjąć w jakiś czas później.

Konsultacja ortodontyczna u dzieci jest szczególnie polecana, jeżeli występuje zauważana asymetria twarzy, która może być spowodowana różnymi wadami rozwojowymi lub zębowymi.

Niepokojące jest również zbyt doprzednie lub zbyt dotylne położenie bródki. U dzieci, u których obserwuje się wady wymowy, takie jak np. seplenienie wizyta u ortodonta jest bardzo wskazana. Do innych niekorzystnych zachowań, jakie można obserwować u dzieci, a jakie mogą wskazywać potrzebę konsultacji ortodontycznej należy ssanie palca, korzystanie ze smoczka u starszych dzieci. Ogryzanie paznokci lub przedmiotów, takich jak długopisy, czy ołówki również może powodować niekorzystne zmiany. Dzieci często oddychające przez usta, lub te, u których buzia jest stale otwarta wymagają leczenia w celu usunięcia przyczyn nieprawidłowego oddychania i przestawienia na oddychanie nosem. Do innych sytuacji, w których zalecana jest wizyta u ortodonta należy przedwczesna utrata zębów mlecznych lub ich znaczne zniszczenie w wyniku urazu i/lub choroby próchnicowej. Takie zjawisko nie należy do rzadkości, a utrata zębów mlecznych we wczesnym dzieciństwie wpływa istotnie na rozwój i wyrzynanie zębów stałych. Wyrzynanie się zębów mlecznych oraz prawidłowa czynność żucia, oddychania i połykania wpływają na wzrost i rozwój twarzoczaszki, dlatego tak ważne jest wczesne rozpoznawanie i leczenie zmian u dzieci, aby można je było korygować na czas, umożliwiając prawidłowy rozwój. U osób dorosłych do konsultacji ortodontycznej zachęca się osoby, które wykazują w uzębieniu stłoczenia, szparowatość lub obroty zębów. Innymi niepokojącymi objawami, jakie są obserwowane u pacjentów z wadami zgryzu jest nadmierne ścieranie się zębów oraz odsłanianie się szyjek zębowych, które często zachodzi w miejscach nadmiernie obciążonych siłami żucia. Osoby, które mają liczne stłoczenia zębów są bardziej podatne na zaleganie płytki bakteryjnej w trudnych do oczyszczenia przestrzeniach są podatniejsze na odkładanie się kamienia nazębnego oraz rozwój próchnicy i chorób przyzębia. Występowanie zgrzytania zębami powinno także skłaniać do wizyty u ortodonta, który może pomóc w rozwiązaniu tego problemu.

Leczenie ortodontyczne nie jest najtańsze, ale pozwala osiągnąć zamierzone efekty, nie tylko jeśli chodzi o estetykę. Korygowanie wad zgryzu pomaga zapobiegać próchnicy, chorobom przyzębia oraz wadom wymowy. Piękny i zdrowy uśmiech wpływa na podniesienie samooceny i pewności siebie, przez co pomaga szybciej osiągnąć sukces. Niektóre osoby zainteresowane leczeniem ortodontycznym wahają się z powodu wyglądu aparatów, obecnie dostępne są aparaty kosmetyczne, które są praktycznie niewidoczne. Dzięki temu, że ich kolor jest dopasowany do koloru zębów, lub przezroczysty osiągnięta jest estetyka w trakcie użytkowania aparatu stałego. Terapia aparatami ortodontycznymi jest długotrwała, jednak przynosi zazwyczaj dość trwałe efekty, dlatego warto jest na nie poczekać. Obecnie wiele gabinetów oferuje rozłożenie kosztów leczenia na raty, dzięki czemu jest ono bardziej dostępne dla osób z mniej zasobnym portfelem. Terapia ortodontyczna jest opłacalna mimo długiego czasu trwania oraz znacznych kosztów, ponieważ nie tylko poprawia estetykę, ale pozwala zapobiegać rozwojowi schorzeń, których leczenie kosztowałoby porównywalną kwotę. Dzięki leczeniu aparatami osiąga się efekty, które przy zachowaniu zaleceń są zazwyczaj na tyle trwałe, że utrzymują się w większości przypadków przez okres, w którym w jamie ustnej obecne są poddane leczeniu zęby. Leczenie ortodontyczne wymaga wprawdzie od pacjenta także zdyscyplinowania, ponieważ wizyty kontrolne muszą być przeprowadzane regularnie. Warto wiedzieć, że leczenie ortodontyczne u dzieci do 12. roku życia jest finansowane w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, przez co jego kosztami nie są obciążani rodzice. W przypadku osób dorosłych NFZ nie refunduje niestety tego rodzaju leczenia, tak więc na pacjent musi sam pokryć jego spore koszty, jednak terapia wad zgryzu to trwała inwestycja we własne zdrowie, która na pewno zaowocuje w przyszłości.

Bibliografia:

- 1. Praxisleitfaden Kieferorthopädie, Sabine Knak, Urban & Fischer*
- 2. Einführung in die Kieferorthopädie: Diagnostik, Behandlungsplanung, Therapie, Bärbel Kahl-Nieke, Deutscher Ärzteverlag*